

Puolapuut, kiipeilytelineet, sählymailat, skeittirampit, tanssipelit...

Koulujen liikuntavarustus ja -puitteet
Liikkuva koulu -ohjelman pilottivaiheen kouluissa

Katja Rajala, Virpi Inkinen, Henna Haapala

Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 268

LIKES-tutkimuskeskus

ISBN 978-951-790-327-1

ISSN 0357-2498

Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 268
ISBN 978-951-790-327-1
ISSN 0357-2498

Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiö LIKES
Viitaniementie 15a, 40720 Jyväskylä
www.likes.fi
tilaukset@likes.fi

© 2012 LIKES-tutkimuskeskus ja tekijä

SISÄLLYS

1 Johdanto.....	4
2 Lähes jokaisella koululla on oma liikuntasali.....	5
3 Uinninopetus ei onnistu kaikissa kouluissa.....	7
4 Koulupiha ei yleensä tue yläkoululaisten liikkumista	8
5 Välitunti liikunnan välineiden kirjo on laaja	9
6 Liikuntasalien varustus on monipuolinen.....	12
7 Sisäliikunnan välinevarastossa on eniten salibandymailoja ja hernepusseja	13
8 Ulkoliikuntaa kaikkina vuodenaikoina	16
9 Koulujen muut liikuntavälineet ja -varusteet.....	18
10 Lopuksi	19

Liitteet

1 Johdanto

Kouluympäristön liikkumisolosuhteet luovat puitteet koulujen liikunnanopetukselle. Koulun käytössä olevat liikuntatilat sekä -välineet vaikuttavat myös oppilaiden mahdollisuuksiin liikkua välituntisin ja muulloin koulupäivän yhteydessä.

Koulujen liikuntavarustusta ja -puitteita selvitettiin osana Liikkuva koulu -ohjelman pilottivaiheen (2010–2012) seurantaan syksyn 2011 ja kevään 2012 aikana. Kyselyn tavoitteena oli saada tietoa koulujen käytössä olevista liikuntatiloista, liikunnanopetuksessa käytössä olevista välineistä, välituntiliikunnan välineistä sekä koulujen piha-alueen tarjoamista mahdollisuuksista välituntiliikuntaan.

Liikkuva koulu -ohjelman pilottivaiheessa mukana olleet suomenkieliset koulut (36 koulua, taulukko 1) saivat kyselylomakkeen (liite 1) sähköpostitse ja palauttivat sen pääsääntöisesti postitse LIKES-tutkimuskeskukseen. Kymmenkunta koulua palautti kyselylomakkeen LIKESin tutkijoille näiden vieraillessa kouluilla. Kyselyyn vastasi 32 koulua eli 89 prosenttia kyselyn saaneista kouluista. Muutama koulu ei ilmoittanut kyselylomakkeessa oppilasmääräänsä, joten ne lisättiin koulun tietoihin myöhemmin tulosten raportoinnin yhteydessä.

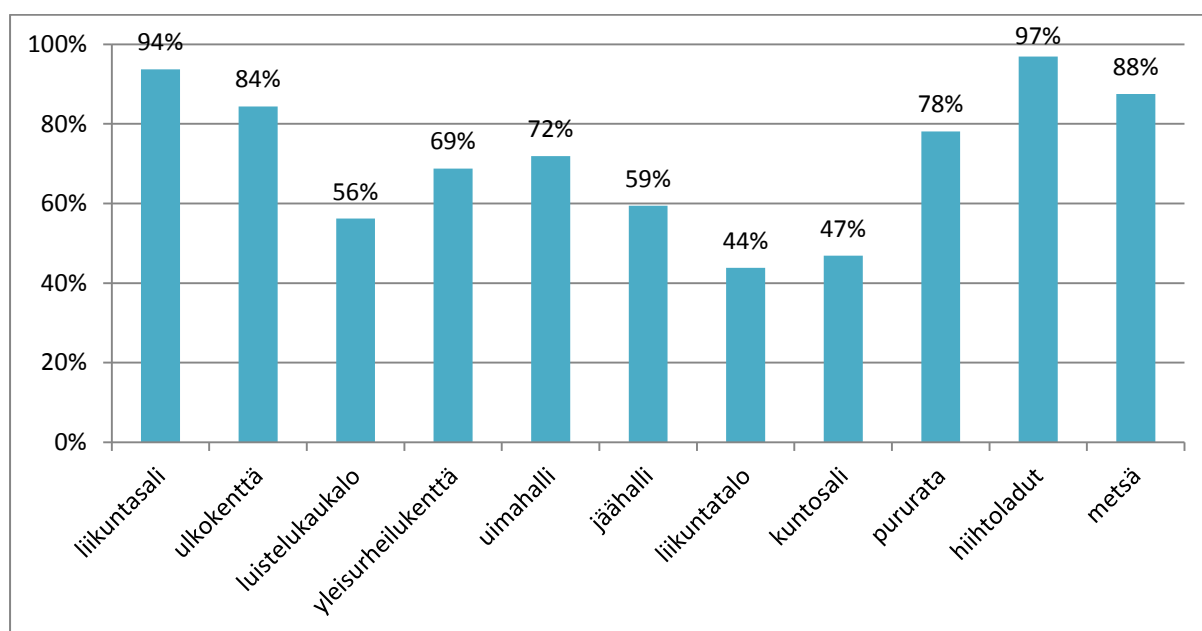
TAULUKKO 1 Kyselyyn vastanneiden koulujen lukumäärät ja oppilasmäärät.

Perustiedot kouluista	Alakoulu	Yläkoulu	Yhtenäiskoulu
Koulujen lukumäärä	17	9	6
Oppilasmäärän keskiarvo	194	379	419
Oppilasmäärän minimi	42	117	96
Oppilasmäärän maksimi	603	600	720

2 Lähes jokaisella koululla on oma liikuntasali

Koulun omina perusliikuntatiloina voidaan pitää liikuntasalia ja ulkokenttää. Liikuntasali löytyi lähes jokaisesta kyselyyn vastanneesta koulusta (kuvio 1). Liikuntasali puuttui vain yhdeltä pieneltä kyläkoululta. Suurimmalla osalla kouluista oli myös oma ulkokenttä.

Ulkokenttä puuttui yläkouluilta alakouluja yleisemmin. Ulkokenttien alusta oli pääasiassa hiekkaa, mutta mukaan mahtui myös muutama tekonurmi- ja kivituhka-kenttä. Luistelukaukalo oli vain reilulla puolella kaikista kyselyyn vastanneista kouluista. Yleisimmin luistelukaukalo löytyi alakoulun pihalta.

KUVIO 1 Koulujen omat liikuntatilat tai muut käytössä olevat liikuntatilat (kaikki koulut, N=32).

Kouluilla oli myös muita omia liikuntatiloja. Suurimmassa osassa kyselyyn vastanneista yläkouluista oli oma kuntosali. Monen koulun pihalta löytyi lähiliikuntapaikka. Muutamassa koulussa oli salibandykaukalo, koripallo- tai pannakenttä. Yksittäisillä kouluilla oli myös muita liikuntatiloja kuten laavu, luontopolku, pururata, aistihavainto huone, pienlentopallokenttä ja nyrkkeilytila. Taulukko 2 kuvaa tarkemmin kyselyyn vastanneiden koulujen omia ja muita koulun käytössä olevia liikuntatiloja.

TAULUKKO 2 Koulujen omat liikuntatilat ja muut käytössä olevat liikuntatilat.

Liikuntatilat	Alakoulu (N=17)		Yläkoulu (N=9)		Yhtenäiskoulu (N=6)	
	kyllä	ei	kyllä	ei	kyllä	ei
Koulujen omat liikuntatilat						
Liikuntasali	16	1	9	0	5	1
Ulkokenttä	15	2	7	2	5	1
Luistelukaukalo	12	5	4	5	2	4
Muut käytössä olevat liikuntatilat						
Yleisurheilukenttä	9	8	8	1	5	1
Uimahalli	11	6	8	1	4	2
Jäähalli	9	8	6	3	4	2
Liikuntatalo	3	14	9	0	2	4
Kuntosali	4	13	7	2	4	2
Pururata	12	5	7	2	6	0
Hiihtoladut	16	1	9	0	6	0
Metsä	15	2	8	1	5	1

3 Uinninopetus ei onnistu kaikissa kouluissa

Omien liikuntatilojen lisäksi kouluilla oli käytössään runsaasti kunnan muita liikuntatiloja (ks. edellisen luvun kuvio 1 ja taulukko 2). Hiihtoladut olivat käytössä yhtä alakoulua lukuun ottamatta kaikilla kouluilla.

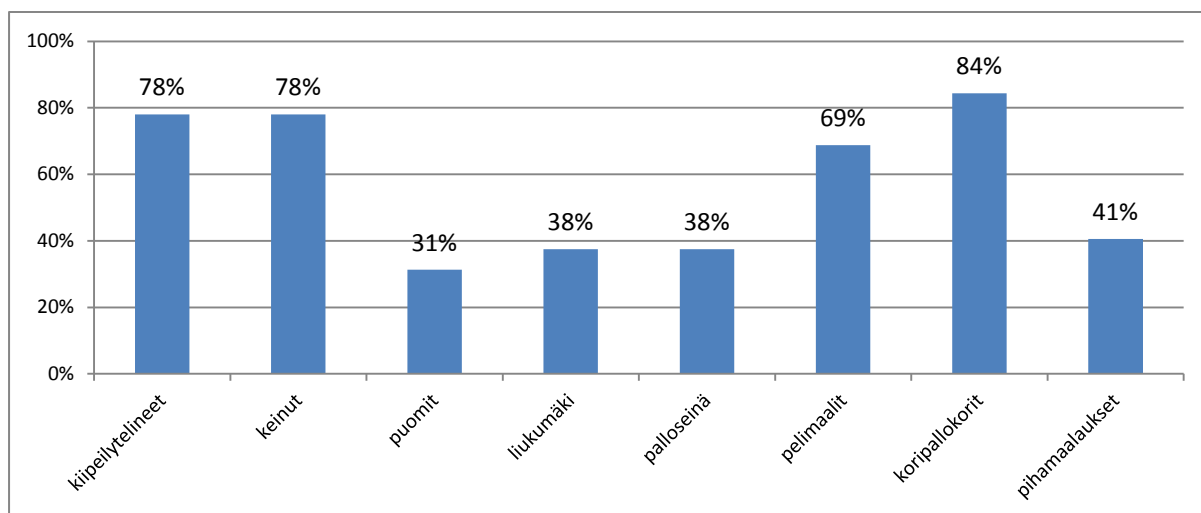
Reilu neljännes kyselyyn vastanneista kouluista ilmoitti, että heillä ei ole käytössään uimahallia. Uinninopetuksen tilat puuttuivat alakouluista yläkouluja useammin. Näiden tulosten perusteella näyttää siltä, että alakoulujen liikunnanopetus järjestetään yläkouluja yleisemmin koulun omissa liikuntatiloissa. Yläkoululaiset hyödyntävät enemmän esimerkiksi kunnan liikunta- tai monitoimitaloa, kuntosalia ja yleisurheilukenttää.

Muutamilla kouluilla oli mahdollisuus käyttää myös squash-, tennis-, pesäpallo- ja beach volley -kenttiä sekä frisbeegolfrataa. Ampumarata, judosali, curlinghalli, hiihtoputki ja skeittipaikka olivat käytössä joillain yksittäisillä kouluilla.

Kouluilta ei kysytty, onko muiden kuin koulun omien liikuntatilojen käyttö kouluille maksullista. Yksi koulu ilmoitti saavansa käyttää keilahallia ja golfkenttää erillistä maksua vastaan.

4 Koulupiha ei yleensä tue yläkoululaisten liikkumista

Koulupihoilla oli vaihtelevasti erilaisia välineitä, jotka olivat oppilaiden käytössä erityisesti välituntisin. Koripallokorit, kiipeilytelineet, keinut sekä pelimaalit olivat yleisimpiä välineitä koulujen pihoilla (kuvio 2).

KUVIO 2 Koulujen piha-alueen varustus (N=32).

Kiipeilytelineet ja keinut kuuluivat jokaisen kyselyyn vastanneen ala- ja yhtenäiskoulun pihavarustukseen (taulukko 3). Pelimaalit ja koripallokorit löytyivät kaikkien yhtenäiskoulujen pihoilta, ja ne olivat yleisiä myös alakouluissa. Yläkoulujen pihossa oli vähän liikkumiseen kannustavia välineitä. Yleisimmin yläkoulun pihasta löytyivät koripallokorit. Yhden yläkoulun pihalla ei ollut lainkaan liikkumiseen kannustavaa varustusta.

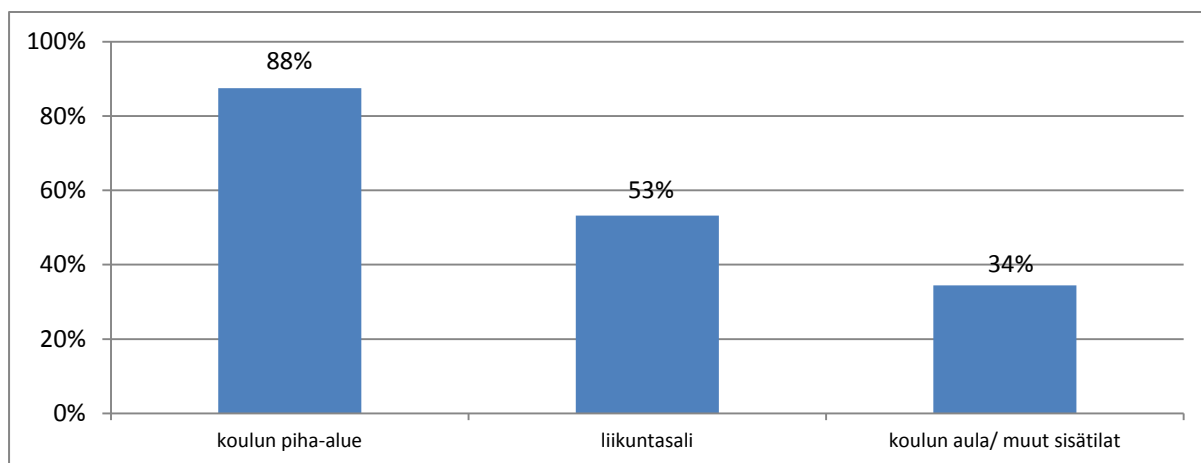
TAULUKKO 3 Koulupihan varustus.

Koulupihan varustus	Alakoulu (N=17)		Yläkoulu (N=9)		Yhtenäiskoulu (N=6)	
	kyllä	ei	kyllä	ei	kyllä	ei
Kiipeilytelineet	17	0	2	7	6	0
Keinut	17	0	2	7	6	0
Puomit	7	10	1	8	2	4
Liukumäki	9	8	1	8	2	4
Palloseinä	8	9	0	9	4	2
Pelimaalit	14	3	2	7	6	0
Koripallokorit	14	3	7	2	6	0
Pihamaalaukset	11	6	0	9	2	4

Parilla kyselyyn vastanneella koululla oli pihallaan lisäksi lähiliikunta-alue, jossa voi pelata erilaisia pallopelejä, temppuilla parkour- tai tasapainoradalla tai kuntoilla ulko-kuntoilulaitteilla. Joidenkin koulujen pihoilla oli lisäksi rekkitankoja, ulkopingispöytiä ja monitoimiareenoita eri pallopelejä varten. Yksittäisillä kouluilla oli myös beach volley -kenttä, karuselli sekä frisbeegolfrata.

5 Välituntiliikunnan välineiden kirjo on laaja

Koulun piha, liikuntasali sekä koulun muut sisätilat olivat yleisimpiä oppilaiden käytössä olevia tiloja välituntisin. Koulupiha oli oppilaiden käytössä välituntisin lähes jokaisessa koulussa (kuvio 3).

KUVIO 3 Koulujen välituntikäytössä olevat tilat (N=32).

Koulun piha-alue oli oppilaiden käytössä välituntisin kaikilla kyselyyn vastanneilla alakouluilla ja yhtenäiskouluilla (taulukko 4). Liikuntasali oli välituntiliikunnan käytössä osassa kouluja sovitusti ja valvotusti. Koulun aulatilat tai muut sisätilat olivat välituntikäytössä ylä- ja yhtenäiskouluissa yleisemmin kuin alakouluissa. Esimerkiksi eräällä koululla oppilaiden oli mahdollista käyttää välituntisin koulun käytävällä olevaa tietokoneeseen kytkettyä tanssimattoa. Joillain kouluilla oppilailla oli mahdollisuus viettää välituntinsa urheilukentällä, pururadalla tai läheisessä metsässä. Yhdessä koulussa oppilaat saivat olla sovitulla välitunneilla kuvis-, musiikki- tai käsityöluokassa.

TAULUKKO 4 Koulujen välituntikäytössä olevat tilat koulumuotojen mukaan.

Koulun tilat välituntikäytössä	Alakoulu (N=17)		Yläkoulu (N=9)		Yhtenäiskoulu (N=6)	
	kyllä	ei	kyllä	ei	kyllä	ei
Koulun piha-alue	16	1	6	3	6	0
Liikuntasali	8	9	3	6	5	1
Koulun aula / muut sisätilat	4	13	4	5	3	3

Kouluilla oli runsaasti erilaisia välituntiliikunnan välineitä. Koulujen osallistuminen Liikkuva koulu -ohjelman pilottivaiheeseen vaikutti todennäköisesti välituntiliikunnan välineiden määriin. Yleisimmät välineet olivat jalkapallot, koripallot, sählymailat ja hypynarut sekä alakouluissa liukurit ja pulkat (ks. taulukot 5 ja 6). Näiden välineiden lisäksi kouluilla oli hyvin vaihtelevasti muita välineitä kuten twistinaruja, frisbeitä, pin-

gis- ja tennisvälineitä sekä hyppykeppejä. Yksittäisillä kouluilla oli myös tanssimattoja, jättipalloja, jääkiekko- ja ringettevarusteita, suojalaseja sählyyn, tasapainolautoja, krockettipeli, pesäpallo- ja sulkapallovälineitä, tarrapalloseinä, puujalat sekä köydenvetoköysi.

TAULUKKO 5 Kouluilla käytössä olevia välituntiliikunnan välineitä (koulujen lukumäärä).

Välituntiliikunnan välineet	Alakoulu (N=17)		Yläkoulu (N=9)		Yhtenäiskoulu (N=6)	
	kyllä	ei	kyllä	ei	kyllä	ei
Jalkapallot	16	1	5	4	6	0
Koripallot	11	6	6	3	6	0
Salibandyvarusteet						
Mailat	13	4	5	4	4	2
Pallot	11	6	4	5	4	2
Maalit	11	6	4	5	5	1
Liukurit	14	3	0	9	4	2
Pulkat	9	8	0	9	2	4
Hyppynarut	14	3	2	7	6	0
Haravat	3	14	0	9	0	6

TAULUKKO 6 Koulujen välituntiliikuntavälineiden keskiarvo sekä minimi- ja maksimimäärät niillä kouluilla, joilla oli kyseessä olevia välineitä (kyselylomakkeen kysymys 6).

	Alakoulu			Yläkoulu			Yhtenäiskoulu		
	ka	min	max	ka	min	max	ka	min	max
Jalkapalloja	12	3	35	16	2	45	11	2	20
Koripalloja	6	1	20	12	2	30	7	3	15
Salibandy									
Mailoja	16	1	31	43	20	100	19	10	30
Palloja	7	4	16	58	2	200	10	3	20
Maaleja	3	2	4	4	2	10	4	2	8
Liukureita	20	2	57				13	7	20
Pulkkia	17	2	40				10	10	10
Hyppynaruja	12	1	40	34	28	40	10	5	20
Haravia	5	2	7						

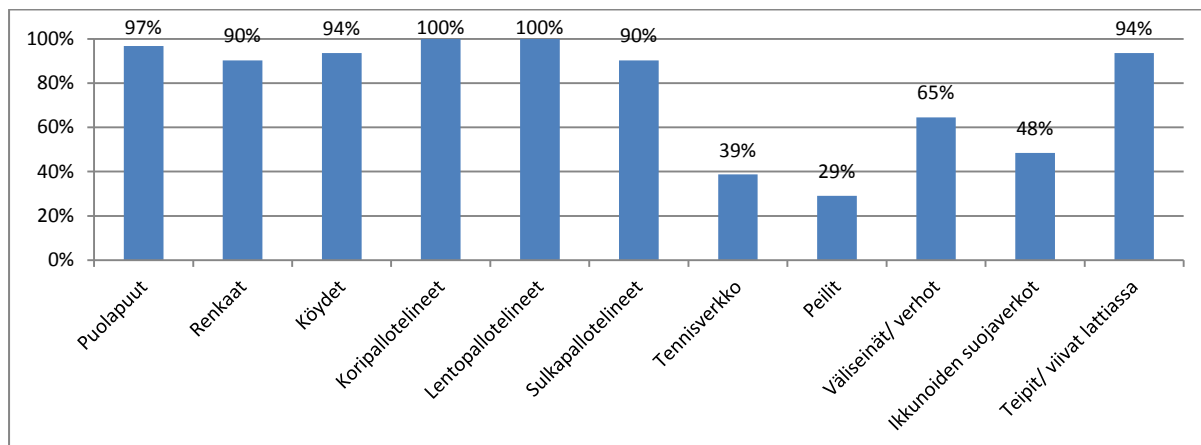
Välituntiliikunnan välineistössä oli suuria eroja koulujen välillä. Erityisesti yläkoulujen välituntiliikunnan välineissä oli suuria eroja (taulukko 7). Yhdellä yläkoululla ei ollut välituntiliikuntaan välineitä eikä myöskään muita välituntitiloja kuin koulun asfaltti-piha, joka toimi lähinnä parkkipaikkana.

TAULUKKO 7 Esimerkki kahden eri yläkoulun välituntiliikuntavälineistä.

Koulu	Oppilasmäärä	Välituntiliikunnan välineet (kpl)
Koulu A	600	jalkapallot 45, koripallot 30, sählymailat 100, sählypallot 200, sählymaalit 10, hyppynarut 28, puujalkaparit 3, frisbeet 20, köyden-vetoköysi 2, slackline 3, ulkopingispöydät 6, sisäpingispöydät 5, pingismailat 50, pingispallot 200
Koulu B	450	jalkapallot 2, koripallot 2

6 Liikuntasalien varustus on monipuolinen

Koulujen liikuntasalit olivat varsin hyvin varustettuja (kuvio 4). Useimmin liikuntasaleista puuttuivat ikkunoiden suojaverkot, peilit sekä tennisverkot.

KUVIO 4 Koulujen liikuntasalin varustus (N=31).

Ylä- ja yhtenäiskoulujen liikuntasalit olivat hieman monipuolisempia kuin alakoulujen salit (taulukko 8). Kolmella alakoululla ei ollut käytössään välinevarastoa. Taulukossa 8 esitettyjen varusteiden lisäksi yksittäisten koulujen liikuntasaleista löytyivät kiipeilyseinä, salibandykaukalo, käsipallomaalit, lyöntiverkot, voimistelupukki, eritasonojapuut ja rekki.

TAULUKKO 8 Koulujen liikuntasalin varustus.

Liikuntasalin varustus	Alakoulu (N=16)		Yläkoulu (N=9)		Yhtenäiskoulu (N=6)	
	kyllä	ei	kyllä	ei	kyllä	ei
Puolapuut	16	0	8	1	6	0
Renkaat	14	2	8	1	6	0
Köydet	15	1	8	1	6	0
Koripallotelineet	16	0	9	0	6	0
Lentopallotelineet	16	0	9	0	6	0
Sulkapallotelineet	14	2	8	1	6	0
Tennisverkko	4	12	4	5	4	2
Peilit	2	14	5	4	2	4
Väliseinät/ verhot	8	8	6	3	6	0
Välinevarasto	14	2	9	0	6	0
Ikkunoiden suojaverkot	8	8	6	3	1	5
Teipit/ viivat lattiasa	15	1	8	1	6	0

7 Sisäliikunnan välinevarastossa on eniten salibandymailoja ja hernepusseja

Kouluilla oli käytössään sisäliikuntavälineitä varsin laajasti. Taulukossa 9 on esitelty sisäliikunnan välineitä kyselyyn vastanneissa kouluissa. Välineiden keskimääräisessä lukumäärässä koulua kohden ei ollut juuri eroja eri koulumuotojen välillä (ks. seuraavan sivun taulukko 10). Käsipalloja ja pehmokäsipalloja oli yläkouluissa alakouluja enemmän, samoin sulkapallomailoja ja sulkia sekä salibandyvälineitä.

TAULUKKO 9 Koulujen sisäliikuntavarustus.

Sisäliikuntavarusteet	Alakoulu (N=17)		Yläkoulu (N=9)		Yhtenäiskoulu (N=6)	
	on	ei	on	ei	on	ei
Lentopalloja	16	1	9	0	6	0
Pehmolentopalloja	15	2	9	0	6	0
Koripalloja	16	1	9	0	6	0
Käsipalloja	8	9	6	3	5	1
Pehmokäsipalloja	9	8	7	2	5	1
Sisäjalkapalloja	12	5	9	0	5	1
Pehmojalkapalloja	12	5	8	1	4	2
Sulkapallomailat	15	2	9	0	6	0
Salibandyvarusteet						
Mailoja	16	1	9	0	6	0
Maaleja	16	1	9	0	6	0
Maalivahdin varusteita	13	4	9	0	6	0
Maaliesteitä	2	15	3	6	3	3
Voimistelu						
Palloja	15	2	7	2	6	0
Hyppynaruja	15	2	9	0	6	0
Vanteita	16	1	9	0	6	0
Nauhoja	5	12	5	4	3	3
Hernepusseja	17	0	8	1	5	1
Telinevoimistelu						
Voimistelupenkkejä	16	1	9	0	6	0
Paksuja mattoja	15	2	6	3	6	0
Rullamattoja	13	4	8	1	6	0
Mattoja	13	4	7	2	6	0
Pukkeja	13	4	8	1	6	0
Korokkeita	10	7	5	4	5	1
Puomeja	5	12	7	2	6	0
Rekkitankoja	13	4	8	1	6	0
Nojapuita	7	10	7	2	6	0
Trappoliineja	11	6	7	2	6	0
Ponnistuslautoja	16	1	8	1	6	0
Musiikit tanssiliikuntaan	7	10	7	2	4	2
Kuntotestausmateriaalit	5	12	5	4	4	2
Käsipainoja	6	11	8	1	4	2
Kuntopalloja	9	8	8	1	6	0
Jumppa-alustoja	8	9	7	2	5	1
Puisia keppejä	8	9	7	2	3	3

Taulukossa 9 esitettyjen sisäliikuntavälineiden lisäksi usealla koululla oli pingisvälineitä, suojalaseja sählyyn, jumppapalloja, jumppakuminauhoja, tasapainolautoja tai -pallot, kinball-pallo sekä erilaisia kuntosalivälineitä, lähinnä painoja ja voimatankoja. Yksittäisillä kouluilla oli muun muassa minitennissettejä, keiloja, hyppyarkku, leikkivarjo, lacrosse-peliseti, jonglöörauspallot, squashmailot, käsi- ja jalkamerkkejä, tanssimatto sekä reaktiopallot.

TAULUKKO 10 Sisäliikunnan välineet keskimäärin niillä kouluilla, joilla oli kyseessä olevia välineitä (kyselylomakkeen kysymys 8).

	Alakoulu			Yläkoulu			Yhtenäiskoulu		
	ka	min	max	ka	min	max	ka	min	max
Lentopallot	11	1	20	19	10	30	20	12	27
Pehmolentopallot	7	1	18	6	2	10	7	1	15
Koripallot	21	8	36	23	14	30	32	15	54
Käsi-pallot	3	1	8	11	2	30	7	1	12
Pehmökäsi-pallot	8	2	20	14	2	50	7	2	14
Sulkapallomailot	15	1	35	36	20	50	18	9	31
Sulkia	25	2	100	45	10	100	23	4	50
Sisäjallopallot	3	1	6	8	2	20	10	2	27
Pehmojallopallot	4	1	12	4	2	10	5	2	12
Salibandy									
Mailot	24	1	53	39	20	70	28	15	60
Pallot	18	1	40	51	20	100	29	10	50
Maaleja	4	1	9	6	2	10	5	2	8
Maalieseitä	2	1	2	2	2	2	3	2	4
Maalivahdinvarusteita	2	2	4	4	2	6	3	2	6
Voimistelu									
Pallot	14	0	30	28	20	46	21	4	37
Hyppynaruja	20	0	48	31	10	50	28	7	35
Vanteita	15	4	40	17	4	30	15	7	22
Nauhoja	10	4	20	16	4	30	11	6	20
Hernepusseja	31	1	70	24	2	60	37	15	80
Telinevoimistelu									
Penkkejä	4	1	9	7	2	10	8	5	12
Paksuja mattoja	3	1	8	6	4	12	6	2	15
Rullamattoja	1	1	2	2	1	5	1	1	2
Mattoja	12	6	25	17	10	30	17	10	26
Pukkeja	1	1	3	3	1	6	2	1	4
Korokkeita	3	1	15	3	1	5	2	1	4
Puomeja	1	1	1	2	1	3	1	1	2
Rekkitankot	2	1	4	4	1	12	2	1	3
Nojapuita	1	1	1	2	1	2	1	1	2
Trampoliineja	1	1	2	1	1	2	2	1	4
Ponnistuslautoja	2	1	3	3	2	5	2	1	2
Käsi-painot	22	4	67	29	6	42	12	2	24
Kuntopallot	4	2	8	8	2	13	8	1	30
Jumppa-alustot	14	2	31	31	8	50	17	12	20
Puisia keppejä	23	2	49	27	10	40	33	25	50

Alakouluilla ei juuri ollut käytössään musiikkia tanssiliikuntaan. Sen sijaan lähes kaikilla yläkouluilla ja yhtenäiskouluilla tanssiliikuntamusiikkia oli käytössä. Kuntotestausmateriaaleja kouluilla ei juurikaan ollut. Yläkouluissa oli alakouluja enemmän käsipainoja, kuntopalloja ja jumppa-alustoja.

8 Ulkoliikuntaa kaikkina vuodenaikoina

Sisäliikuntavälineiden tapaan myös koulujen ulkoliikuntavarustus oli monipuolista. Taulukko 11 esittelee koulujen ilmoittamia ulkoliikunnan välineitä. Välineiden määrissä ei ollut juuri eroja eri koulumuotojen välillä (ks. seuraavan sivun taulukko 12). Tennis-mailat olivat yleisempiä yläkouluissa kuin alakouluissa, samoin soikeat jalkapallot.

TAULUKKO 11 Kouluilla olevat ulkoliikuntavälineet.

Ulkoliikuntavarusteet	Alakoulu (N=17)		Yläkoulu (N=9)		Yhtenäiskoulu (N=6)	
	on	ei	on	ei	on	ei
Jalkapalloja	17	0	9	0	6	0
Liitokiekkoja	13	4	8	1	5	1
Pesäpallo						
Palloja	17	0	9	0	6	0
Räpylöitä	17	0	9	0	6	0
Mailoja	17	0	9	0	6	0
Amerikkalainen jalkapallo / lippupallo						
Soikeita pehmapalloja	7	10	4	5	1	5
Soikeita jalkapalloja	8	9	8	1	5	1
Lippuvöitä	3	14	6	3	3	3
Tennispalloja	17	0	9	0	6	0
Tennismailoja	9	8	7	2	5	1
Luontoliikunta (suunnistus, retkeily)						
Rastilippuja	8	9	6	3	4	2
Karttoja	16	1	9	0	6	0
Kartan suojuksia	3	14	5	4	2	4
Kompasseja	14	3	9	0	6	0
Yleisurheilu						
Harjoituskiekkoja	13	4	6	3	4	2
Harjoitusmoukareita	3	14	3	6	3	3
Kuulia	16	1	6	3	5	1
Turbo-/harjoituskeihäitä	17	0	4	5	6	0
Muoviaitoja	14	3	6	3	4	2
Viestikapuloita	8	9	3	6	5	1
Kumirimoja	7	10	7	2	3	3
Maastohiihto						
Suksia	14	3	7	2	6	0
Sauvoja	15	2	7	2	6	0
Kenkiä	13	4	7	2	6	0
Suksivoiteita	4	13	6	3	3	3
Jääurheilu						
Luistimia	16	1	9	0	6	0
Luistelukupäriä	16	1	9	0	6	0
Ringetterenkaita	16	1	8	1	6	0
Ringette-mailoja	10	7	8	1	5	1
Kaukalopalloja	10	7	8	1	6	0
Kaukalo/jääpallomailoja	14	3	9	0	4	2

TAULUKKO 12 Ulkoliikunnan välineet keskimäärin niillä kouluilla, joilla oli kyseessä olevia välineitä (kyselylomakkeen kysymys 9).

	Alakoulu			Yläkoulu			Yhtenäiskoulu		
	ka	min	max	ka	min	max	ka	min	max
Jalkapalloja	15	4	36	17	12	22	17	11	25
Liitokiekkoja	10	1	17	15	8	30	12	1	30
Pesäpallo									
Palloja	9	1	22	37	14	90	18	12	30
Räpylöitä	31	12	90	36	25	55	32	21	44
Mailoja	9	1	18	10	5	15	13	4	16
Syöttölautasia	2	1	5	3	1	8	5	2	6
Soikeita pehmopalloja	1	1	2	5	4	6	6	6	6
Soikeita jalkapalloja	1	1	2	6	2	15	8	4	14
Lippuvöitä	20	20	20	22	14	35	21	20	24
Tennispalloja	26	8	50	27	10	50	33	8	100
Tennismailoja	7	3	24	21	1	45	12	2	24
Suunnistus									
Rastilippuja	12	5	20	19	1	40	24	12	50
Karttoja	42	1	100	123	20	500	77	30	100
Kartansuojuksia	17	1	30	63	20	150	75	50	100
Kompasseja	15	1	31	27	7	50	26	15	50
Yleisurheilu									
Harjoituskiekkoja	2	1	3	4	1	10	2	1	4
Harjoitusmoukareita	1	1	2	2	1	2	1	1	2
Kuulia	4	1	10	7	2	20	4	2	6
Turboharjoituskeihäitä	4	1	8	7	0	12	5	1	8
Muoviaitoja	8	1	20	10	4	20	6	4	9
Viestikapuloita	7	2	16	9	6	15	6	2	10
Kumirimoja	1	1	2	3	1	10	2	1	4
Jääurheilu									
Luistimia	20	1	65	32	8	60	24	6	40
Luistelukupäriä	17	5	35	31	20	50	25	12	38
Ringetterenkaita	8	1	30	10	4	20	9	1	16
Ringettemailoja	17	7	22	26	10	32	22	12	29
Kaukalopalloja	3	1	5	16	8	20	7	1	15
Kaukalojääpallomailoja	21	3	70	28	15	60	21	10	40
Maastohiihto									
Suksia	13	1	50	27	10	54	20	10	38
Sauvoja	12	1	50	26	10	50	19	8	27
Kenkiä	16	1	50	21	10	40	23	10	38

9 Koulujen muut liikuntavälineet ja -varusteet

Muutamilla kouluilla oli käytössään sauvakävelysauvoja ja polkupyöriä. Sauvakävelysauvat löytyivät kahdeksasta koulusta ja polkupyörät seitsemästä koulusta (N=32). Yksittäisillä kouluilla oli lisäksi Ball Bouncer -setti, kauhapallot ja -mailat, liikuteltavat frisbeegolfkorit, nyrkkeilysäkit ja -hanskat, retkiluistimia sekä sirkuspyöriä. Lisäksi kouluilla oli erityisliikuntavälineitä, muun muassa Aqua-juoksuvyö ja kuperkeikanavustuspehmo.

Kaikilla kouluilla oli merkkikartioita (1–200 kpl). Joukkueliivejä ei ollut yhdellä alakoululla, sekuntikelloja ei ollut yhdellä yläkoululla, pallopumppuja ei ollut yhdellä alakoululla eikä yhdellä yläkoululla. Pitkiä mittanauhoja ei ollut yhdellä ylä- eikä yhdellä yhtenäiskoululla. Ensiapuvarusteet puuttuivat kaikkiaan viideltä koululta.

Kyselyyn vastanneilla kouluilla oli erilaisia liikuntateknologiasovelluksia. Monella koululla oli aktiivisuus- ja sykemittareita sekä tanssipeli. Yksittäisillä kouluilla oli Wii-pelikonsoli, SmartUs-leikkipaikka, kamera, video, kannettava tietokone ja askelmittareita.

10 Lopuksi

Koulujen liikuntavarustusta ja puitteita selvitettiin Liikkuva koulu -ohjelman pilottivaiheessa mukana olleilta kouluilta. Kyselyn tulosten perusteella koulujen puitteet liikunnanopetukselle olivat pääsääntöisesti hyvät, vaikka joiltakin kouluilta puuttui kokonaan tiettyjen lajien varusteita. Uinninopetus ei ole mahdollista kaikissa kouluissa. Kyselyyn vastanneista kouluista reilu neljännes ilmoitti, että koulun käytössä ei ole uimahallia.

Uusien liikuntalajien ja -muotojen välineistöä oli hankittu useaan kouluun. Välitunti liikunnan välineitä oli erityisesti alakouluilla varsin runsaasti. Koulut olivat panostaneet välituntiliikunnan olosuhteisiin Liikkuva koulu -ohjelman pilottivaiheen tavoitteiden mukaisesti. Oppilaiden käytössä olevissa välituntiliikunnan välineissä oli suuria eroja eri yläkoulujen välillä.

Alakouluissa ja yhtenäiskouluissa koulupihat olivat liikunnan näkökulmasta parempia kuin yläkouluissa. Yläkoulujen pihoissa oli paljon kehitettävää, jotta pihat tukisivat oppilaiden omaehtoista liikkumista.

Jos koulujen liikuntavarustusta ja -puitteita selvitetään jatkossa laajemmin, on syytä kehittää kyselylomaketta niin, että vastaaminen sähköisesti on mahdollista ja helppoa. Eri liikuntavälineiden kappalemäärien kysyminen tällä tarkkuudella ei ole jatkossa taroituksenmukaista. Kyselyn voisi vaihtoehtoisesti suunnata liikuntaa opettaville opettajille, jotka arvioisivat mahdollisuuksiaan eri lajien opettamiseen omassa kouluympäristössään. Tällöin vastaukset tosin kuvaisivat myös opettajien omaa taitoa ja luovuutta, eivät pelkästään koulujen varustetasoa.

1 TAUSTATIEDOT

Koulu:

Kunta:

Koulumuoto: Alakoulu
 Yläkoulu
 Yhtenäiskoulu

Oppilasmäärä: _____

2 KOULUN OMAT LIIKUNTATILAT

- Liikuntasali
 Ulkokenttä; kentän materiaali: _____
 Luistelukaukalo
 Muut tilat, mitkä?

3 MUUT KOULUN KÄYTÖSSÄ OLEVAT LIIKUNTATILAT

- Yleisurheilukenttä
 Uimahalli
 Jäähalli
 Liikuntatalo/urheiluhalli
 Kuntosali
 Pururata
 Hiihtoladut
 Metsä
 Muut tilat, mitkä?

4 KOULUN PIHA-ALUEEN VARUSTUS

- Kiipeilytelineet
 Keinut
 Puomit
 Liukumäki
 Palloseinä
 Pelimaalit
 Koripallokorit
 Pihamaalaukset
 Muut, mitkä?

5 VÄLITUNTILIIKUNTA; TILAT

Mitkä tilat ovat välituntiliikunnan käytössä?

- Koulun piha-alue
 Liikuntasali
 Koulun aula- tai muut sisätilat
 Muut tilat, mitkä?

6 VÄLITUNTILIIKUNTA, VÄLINEET

Mitä välineitä oppilailta on käytössä välituntiliikuntaan (muu kuin koulupihan varustus)?

- Jalkapallot _____ kpl
 Koripallot _____ kpl
 Sähly
 - mailat _____ kpl
 - pallot _____ kpl
 - maalit _____ kpl
 Liukurit _____ kpl
 Pulkat _____ kpl
 Hyppynarut _____ kpl
 Haravat _____ kpl
 Muut välineet, mitkä?

7 KOULUN LIIKUNTASALIN VARUSTUS

- Puolapuut
 Koripallotelineet ja -sukat
 Lentopallotelineet ja -verkot
 Sulkapallotelineet ja -verkot
 Tennisverkko
 Renkaat
 Köydet
 Peilit
 Väliseinät tai -verhot
 Ikkunoiden suojaverkot
 Teipit/viivat lattiassa eri pelikentille
 Välinevarasto
 Muu varustus, mikä?

8 SISÄLIIKUNNAN VARUSTUS

- Lentopallot _____ kpl
 Pehmolentopallot _____ kpl
 Koripallot _____ kpl
 Käsipallot _____ kpl
 Pehmokäsipallot _____ kpl
 Sulkapallomailat _____ kpl
 Sulat _____ kpl
 Sisäjalkapallot _____ kpl
 Pehmojalkapallot _____ kpl

Salibandy

- mailat _____ kpl
 pallot _____ kpl
 maalit _____ kpl
 maaliesteet/vaneriset ”maalivahdit”

- _____ kpl
 maalivahdin varust. _____ kpl

Voimistelu

- pallot _____ kpl
 hyppynarut _____ kpl
 vanteet _____ kpl
 nauhat _____ kpl
 hernepussit _____ kpl

Telinevoimistelu

- voimistelupenkit _____ kpl
- paksut matot _____ kpl
- rullamatot/permanto _____ kpl
- voimistelumatot _____ kpl
- pukit _____ kpl
- korokkeet _____ kpl
- puomit _____ kpl
- rekkitangot ja -telineet _____ kpl
- nojapuut _____ kpl
- trampoliinit _____ kpl
- ponnistuslaudat _____ kpl

- Musiikit tanssiliikuntaan
- Kuntotestausmateriaalit
- Käsipainot _____ kpl
- Kuntopallot _____ kpl
- Jumppa-alustat _____ kpl
- Puiset kepit _____ kpl
- Muu sisäliikunnan varustus, mikä?

9 ULKOLIIKUNNAN VARUSTUS

- Jalkapallot _____ kpl
- Liitokiekot (ultimate) _____ kpl

Pesäpallo

- pallot _____ kpl
- räpylät _____ kpl
- mailat _____ kpl
- syöttölautaset _____ kpl

Amerikkalainen jalkapallo/lippupallo

- soikeat pehmpallot _____ kpl
- soikeat jalkapallot _____ kpl
- lippuvyöt _____ kpl

- Tennisballot _____ kpl
- Tennismailat _____ kpl

Luontoliikunta (suunnistus, retkeily)

- rastiliput _____ kpl
- kartat _____ kpl
- kartan suojukset _____ kpl
- kompassit _____ kpl

Yleisurheilu

- harjoituskiekot _____ kpl
- harjoitusmoukarit _____ kpl
- kuulat _____ kpl
- turbo/harjoituskeihäät _____ kpl
- muoviaidat _____ kpl
- viestikapulat _____ kpl
- kumirima _____ kpl

Talviliikunta

- luistimet _____ kpl

- luistelukupärät _____ kpl
- maastohiihtosukset _____ kpl
- hiihtosauvat _____ kpl
- hiihtokengät _____ kpl
- suksivoiteet/voiteluvarusteet
- ringetterenkaat _____ kpl
- ringettemailat _____ kpl
- kaukalopallot _____ kpl
- kaukalo/jääpallomailat _____ kpl

- Muu ulkoliikunnan varustus, mikä?

10 MUUT VÄLINEET

- Sauvakävelysauvat _____ kpl
- Polkupyörät _____ kpl
- Muut, mitkä?

11 MUUT VARUSTEET

- Joukkueliivit/puoluenauhat _____ kpl
- Merkkikartiot _____ kpl
- Sekuntikello _____ kpl
- Pallopumput _____ kpl
- Pitkä mittanauha _____ kpl
- Musiikkisoitin _____ kpl
- Pillit _____ kpl
- Isot kuljetuskassit _____ kpl
- Ensiapuvarusteet
- Liikunnan teknologiasovellukset, mitkä?

- Muut, mitkä?

Nimi _____

Pvm _____

____ / ____ 2011

KIITOS!